

ת"פ 3381/11/18 - מדינת ישראל נגד אופיר פרץ

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 3381-11-18 מדינת ישראל נ' פרץ

בפני בעניין:	כבוד השופטת רבקה גלט מדינת ישראל	המאשימה
ע"י ב"כ עו"ד גינגולד		
נגד		
אופיר פרץ		
ע"י ב"כ עו"ד בן נון		הנאשם

גמר דין

מבוא

1. "יש קונה עולמו בשעה אחת" (בבלי, ע"ז דף י' עמ' ב), ויש גם מי שמאבד עולמו בשעה אחת.

המקרה שלפני דורש להכריע מהו העונש הראוי לנאשם ששימש כקצין ביטחון מוערך, ואשר באירוע חד פעמי בעת מילוי תפקידו, כשל בעבירה של תקיפת זקן.

2. בין עמדות הצדדים פעורה תהום רבה: מן העבר האחד, טוענת התביעה כי מדובר בעבירה חמורה המחייבת להטיל על הנאשם עונש של מאסר בעבודות שירות. מן העבר השני, טוען הנאשם כי נסיבותיו הייחודיות של המקרה, וחריגותו מאורח חייו, דורשים להסתפק בענישה ללא הרשעה, על מנת שלא לחבל בסיכויי שיקומו.

3. הנאשם בחר להודות בעבירה בסיום פרשת ההוכחות, והבהיר כי ניהל את ההוכחות כיוון שסבר כי עומדת לו הגנה עצמית, אך לאחר ששמע את הערות בית המשפט הוא נוטל אחריות מלאה על התנהלותו הבעייתית. לא זו אף זו, הנאשם ניאות לשאת בפיצוי כספי עוד בטרם מתן גזר הדין, וחרף המחלוקת בעניין העונש. לאור עמדתו זו, וכיוון שהתביעה טענה כי ראוי להטיל, בין היתר, פיצוי כספי, הוריתי בגזר דין חלקי כי עליו להפקיד בקופת בית המשפט סך 10,000 ₪, שהוא תקרת סכום הקנס לו עתרה התביעה בטיעוניה. בהמשך לאמור, הופקד הסכום במלואו.

העבירה

4. בהתאם להודאת הנאשם כאמור, קבעתי כי ביצע עבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 368(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על פי תיאור העובדות בכתב האישום, במועד האירוע שימש הנאשם כמאבטח בבית החולים לבריאות הנפש באר יעקב. ביום 25.2.18, בשעה 12:20 לערך, הגיע המתלונן, יליד שנת 1936, לשער בית החולים, ונעצר על ידי הנאשם ומאבטח נוסף, אשר מנעו ממנו את הכניסה עם רכבו. המתלונן ירד מרכבו וניסה להיכנס רגלית דרך שער כלי הרכב. בתגובה למעשיו, דחף אותו הנאשם, והוא הוטח בחוזקה לעבר הרצפה וספג מכה חזקה בראשו. המתלונן פונה לבית החולים, שם נקבע כי נגרמה לו המטומה תת עורית פריאטלית, שהיא חבלה של ממש.

5. כיוון שהודאת הנאשם נמסרה לאחר פרשת ההוכחות, כל נסיבות המקרה נפרשו בפני בית המשפט, לרבות תיעוד ההתרחשות, במלואה, במצלמות האבטחה (ת/5). במצב זה, ולאור הוראת סעיף 40(א) לחוק העונשין, אני מוצאת כי לצד ההודאה, הרי זה מחובתו של בית המשפט להתייחס לנסיבות העובדתיות העולות מן הראיות, אשר יש בהן כדי ללמד על אופן ביצוע העבירה, ועל צביונו של האירוע.

לפיכך, אתאר כעת את הנסיבות העולות מן הראיות.

פירוט נסיבות המקרה כעולה מן הראיות

6. קודם לכל יש להבהיר כי המתלונן עצמו לא העיד במשפט, וזאת מאחר שנפטר לבית עולמו, מספר חודשים לאחר האירוע. מטעם התביעה הוגשה הודעתו בחקירה, אך קבילותה ומשקלה בגדרי החריגים לכלל הפוסל עדויות מפי השמועה, אמורות היו להיבחן במסגרת הכרעת הדין.

7. מטעם התביעה העידה בת זוגו של המתלונן שהגיעה עמו ברכב לבית החולים, וכן העיד נהג הרכב, שהסיע את בני הזוג באופן קבוע. עלה מעדויותיהם כי בני הזוג הוסעו על ידי הנהג במועד האירוע, כפי שעשו בכל עת שנקבע להם תור בבית החולים, וביקשו להיכנס עם רכבם לתוך המתחם, עד פתח הבניין. השניים אישרו כי לצורך הכניסה בשער כלי הרכב, נדרש אישור אישי מיוחד, ובמקרה זה החזיקה בת הזוג באישור מתאים, בשל היותה סובלת מעיוורון חלקי, אך למתלונן לא היה אישור כניסה למתחם בית החולים ברכב. במצב זה, התירו מאבטחי השער להכניס את בת הזוג ברכב, אך לא הותרה כניסתו של המתלונן, עד לאחר שיעבור בידוק ככל האחרים. עוד עלה מן הראיות כי משהבין המתלונן כי כניסתו ללא בדיקה מסורבת, התעצבן וצעק מתוך הרכב לעבר המאבטחים בדרישה כי יפתחו את השער, תוך גידופים וקללות, לרבות "בן זונה", וכן: "זה לא מפעל של טילים!", ואף נופף בידו לעברם. לאחר מספר דקות, הוחלט על ידי בני הזוג כי המתלונן ירד מן הרכב וימתין ליד השער, בעוד שבת זוגו תוסע פנימה על ידי הנהג, ולאחר מכן ישוב הנהג אל השער על מנת לאסוף את המתלונן, וכך עשו. לאחר שהוכנס הרכב למתחם, לא ראו בת הזוג והנהג את המשך ההתרחשות, אלא פגשו במתלונן כעבור פרק זמן קצר, משהובל לתוך בית החולים, כשהוא פצוע בראשו.

8. בת הזוג העידה כי המתלונן שוחח עמה בבית החולים, ואמר שהמאבטח דחף אותו. בעדותה תיארה את הזעזוע שחוותה למראה המתלונן שכולו היה מכוסה דם. בהמשך לכך, נלקח המתלונן למיון בבית החולים אסף הרופא הסמוך, שם בוצעה הדבקה של החתך בסיכות. עוד עלה מעדות בת הזוג כי לדעתה האירוע הוא שהביא למותו של המתלונן, שכן לאחר מכן מצבו התדרדר והוא נפטר בתוך חודשיים, לכן בכוונתה להגיש תביעה כספית בעניין זה.

9. ראיות המפתח שהוגשו מטעם התביעה הן סרטוני מצלמות האבטחה שתיעדו את ההתרחשות כולה. בסרטונים ניתן לראות את הגעת הרכב לשער בית החולים, ואת השיחה שנערכה בין הנהג ובין המאבטח, אשר היתה

ממושכת למדי. לאחר מכן, נראה המתלון יורד מן הרכב כשהוא מלווה על ידי אחר המאבטחים, ואילו הרכב נכנס בשער בית החולים. בהמשך לכך, נראה המתלון מתחיל לצעוד לאיטו, לעבר שער כלי הרכב הפתוח, כשהוא נתמך במקל הליכה. בשלב זה נראה הנאשם שהגיע למקום, עומד מצדו הפנימי של שער הרכב (שער הזזה חשמלי גדול), ומדבר אל המתלון, ונראה שהוא מנסה לשכנעו לעצור לפני השער ולא לחסום אותו. המתלון נראה ממשיך לצעוד לעבר הנאשם תוך חסימת השער, למרות הפנייה אליו. המתלון ממשיך להתקדם ומונע סגירת השער, שהחל להיסגר אך שב ונפתח אוטומטית כנראה בשל הסתרת העינית. בשלב הבא, המתלון נראה מתקרב אל הנאשם בנחישות, ומותח קדימה את חזהו כלפי הנאשם, בתנועה שנראית מתריסה, כשהוא רוקע במקל לרצפה. בתגובה מיידית, נראה הנאשם דוחף את המתלון בחזהו בשתי כפות ידיו, והמתלון נהדף בכוח לאחור, נופל מלוא קומתו על גבו, ומשקפיו הועפו מעל פניו, ונפלו לכביש. בשלב זה, הנאשם נראה מתקרב אל המתלון, מרים את המשקפיים, ולאחר מכן מסייע למתלון לקום על רגליו ומלווה אותו הצידה, שם הוא מסייע לו להתיישב על גדר אבן.

10. מטעם התביעה הוגש התיעוד הרפואי של החבלה. עולה כי נגרמה למתלון המטומה תת עורית באזור האוקסיפיטלי, עם חתך קטן שנסגר בשתי סיכות, עם חבישה. על פי התיעוד, המתלון היה בהכרה מלאה, מתמצא ומתקשר. עוד עולה כי המתלון סבל ממספר מחלות רקע, ובין היתר טופל במישור הפסיכיאטרי.

11. הנאשם תיאר בעדותו את חובתו המקצועית למנוע כל חשש לאלימות ואף להגן על עצמו מפני אפשרות להתנהגות אלימה מצד באי בית החולים. כמו כן, הפנה למקרים קודמים בהם ננקטה אלימות שכזו, לרבות מקרים על רקע לאומני בהם התברר כי הוסתרו כלי נשק אצל באי המקום. לטענתו, מטעמים אלה היתה הצדקה למנוע כניסת המתלון כל עוד לא נבדק. הנאשם תיאר כי הוזעק מבית החולים לשער, בשל צעקותיו וקללותיו של המתלון, לכן הגיע למקום במהירות וטיפל באירוע. לפי עדותו, המתלון צעק וגידף בקול רם, קשה היה לתקשר עמו, ולדעתו הוא היה שרוי בסוג של מצב פסיכוטי. הנאשם הסביר כי בשל מצבו של המתלון שהמשיך לצעוד לעברו למרות הוראותיו, חש שעליו להתגונן, ורק משום כך הדף אותו. בעדותו הביע צער רב על שאירע, וחזר על טענתו לפיה רק בשל הסיטואציה פעל כפי שפעל. חיזוק לגרסת הנאשם בעניין העימות מולו, ניתן למצוא בהודעת המתלון עצמו (אשר כאמור לא הוכרעה שאלת קבילותה), בה אישר בפה מלא כי פעל במודע ובנחישות בניגוד להוראות: "אני ירדתי מהרכב, רציתי להיכנס ברגל, השומר התקשר לעוד מישהו, הגיע עוד שור יותר גבוה, אמרתי לו אדוני מה זה זה? זה בסיס טילים? אמר לי אתה לא נכנס. אמרתי לו גם אתה כמוהו? רצתי להיכנס, אני בדרכי להיכנס, זה שהגיע אחרון, הגבוה, דחף אותי ואני צנחתי על הרצפה אחורה ונחבלתי בראש...".

כאמור לעיל, בסופו של יום שמע הנאשם את הערות בית המשפט בעניין טענתו לקיומה של הגנה עצמית בנסיבות המקרה, ובחר ליטול אחריות על מעשה התקיפה, הודה בעובדות כפי שהן, והביע צער רב על האירוע כולו.

התסקיר

12. לבקשת הנאשם ניתן תסקיר מטעם שרות המבחן. נכתב כי מזה שנים הנאשם עובד בתחום האבטחה, ואולם בשל מעורבותו בעבירה דן, הופסקה העסקתו במרכז הרפואי "באר יעקב". כיום, הנאשם משמש כקצין ביטחון בבית החולים איכילוב. הנאשם השלים בעבר 3 שנות לימודי משפטים, אך החליט לפרוש. קצין המבחן מצוין כי הוגש לו מכתב מטעם מנהלת מחלקת המיון בבית החולים "באר יעקב", ממנו עולה כי המדובר בעובד מצטיין בעבודתו, באנושיותו ובהלכותיו, אשר המקרה דן היה חריג להתנהלותו. צוין במכתב כי הנאשם ידע להפעיל שיקול דעת מיטיב

במהלך עבודתו.

עוד נכתב בתסקיר כי מזה כ-3 שנים מועסק הנאשם כאחראי משמרת ביטחון ומנהל מערך המאבטחים בבית החולים איכילוב, ובמסגרת זו מטפל באירועי אלימות המחייבים עבודה מול קהל, ושיקול דעת מרבי. מפניית בית החולים עלה כי יש חשיבות גבוהה לכך שהנאשם יוכל להיות חמוש. צוין בתסקיר כי הנאשם הציג מכתב נוסף, מטעם משטרת ישראל ולפיו הוא עובד מול המשטרה מספר שנים, ומטפל עמם באירועים מורכבים, תוך הפעלת שיקול דעת ורגישות כלפי אוכלוסיית המטופלים, ותפקודו הוא מעל למצופה, תוך רגישות היגיון ושיקול דעת.

אין לנאשם כל עבר פלילי, אף כי בעבודתו על פני השנים התמודד עם אירועי אלימות רבים, מידי יום.

בעניין העבירה, הנאשם מסר לקצין המבחן כי הוזעק למקום האירוע כאחראי המשמרת, על מנת לסייע בטיפול במקרה החריג. נמסר לו על ידי המאבטח כי המתלונן נהג באלימות כלפיו תוך שימוש במקל, והתנגד לעבור בדיקה שגרית בכניסה. בהגעתו, המתלונן התנהג בצורה תוקפנית, ובאלימות מילולית, והנאשם העריך כי מצבו הנפשי מעורער. הנאשם תיאר כי ניסה להרגיעו בשיחה ללא הצלחה, כשהמתלונן התקרב אליו תוך הנפת מקל, והוא חש מאוים, לכן הגיב באימפולסיביות והדף אותו. בשל גילו המבוגר, המתלונן נפל ונחבל. הנאשם מסר כי הפעיל כוח מינימלי אך הודה שלא הפעיל שיקול דעת מספק. הנאשם הביע צער ואכזבה מעצמו בשל הפגיעה שהסב למתלונן, לקח אחריות, וחש בושה וחרטה. לדבריו הפיק לקחים, ואף מעביר אותם למאבטחים שתחת ניהולו כיום.

התרשמות קצין המבחן היא כי הנאשם בעל מערכת ערכים חיובית, ללא כל דפוסים עברייניים או אלימים, וללא דפוס התנהגותי בעייתי כלשהו, והאירוע הנוכחי היווה חריגה מהתנהלותו בשגרה. ההתרשמות היא כי באירוע פעל הנאשם בצורה לא מותאמת וכוחנית, ללא מודעות להשלכות מעשיו, אך כיום הוא מכיר בחומרת המעשה, מביע אמפתיה כלפי המתלונן, וחש בושה ואכזבה מעצמו. בנוסף, ההליך מהווה עבורו גורם מרתיע והוא מצוי בתהליך הפקת לקחים. במצב זה, ההערכה לגבי הסיכון להישנות העבירה הוא נמוך, ואף מידת הפגיעה הצפויה היא נמוכה.

מסקנת קצין המבחן היא כי לנוכח חריגות המקרה לחייו של הנאשם, אין צורך במעורבות טיפולית, אך ראוי להטיל עונש של"צ כאלטרנטיבה לענישה מוחשית.

13. בסוגיית ההרשעה נכתב כי נלקחו בחשבון נסיבותיו האישיות הייחודיות של הנאשם. כמו כן, יש לקחת בחשבון את הנסיבות המורכבות של העבודה בבית החולים, הדורשת לעיתים דרכי פעולה לא שגריות מול מטופלים המצויים במצב לא יציב. בהקשר זה, נכתב כי יש להתחשב בכך שהנאשם עובד מזה שנים כמאבטח, כיום כעובד המדינה בתפקיד ניהולי, ולהרשעה עלולות להיות השלכות משמעותיות על המשך העסקתו, לרבות הרישיון לשאת נשק. לאור כל אלה, המליץ שרות המבחן להימנע מהרשעה ולהטיל צו של"צ בהיקף של 200 שעות.

טיעוני הצדדים

14. ב"כ התביעה טען כי עולה מסרטון האירוע שהנאשם נהג באדישות כלפי המתלונן לאחר שנפל ארצה, ובכך יש נסיבה לחומרה, מבחינת נסיבות ביצוע העבירה. נטען כי הערך החברתי שנפגע הוא שלמות גופו ובטחונו של המתלונן, שהיה קשיש, וקיים צורך בהחמרת הענישה בעבירות כלפי קשישים. לדעת התביעה, המתחם ההולם נע בין 6 חודשי מאסר שיכול שירוצו בעבודות שירות, ועד 18 חודשי מאסר. ב"כ התביעה הפנה למקרים שונים בהם נדונו נאשמים

בגין העבירה של תקיפת זקן, והוטלו עליהם עונשי מאסר מחמירים. נטען כי אין בתסקיר שהוגש כדי להצדיק הימנעות מהרשעה בהתאם להלכת כתב. התביעה ערה לכך שמעשה התקיפה בענייננו מתמצה בדחיפה יחידה, אך לדעתה לא ניתן להתעלם מחומרת הנזק שנגרם, ומן העובדה שהעבירה בוצעה דווקא על ידי מי שהיה אמור להיות אמון על שמירת שלומם של באי בית החולים. בנוסף, הביעה התביעה עמדתה כי הנאשם יכול למצוא לעצמו עבודה אחרת, לא בשירות המדינה, או בתחום אחר, ואין בסיכוי לפיטוריו כדי לגבש נזק קונקרטי המצדיק הימנעות מהרשעה. לצד כל האמור, התביעה הסכימה כי יש לגזור על הנאשם עונש ברף הנמוך של המתחם, לצד ענישה נלווית של קנס, מאסר על תנאי ופיצוי בהיקף של אלפי שקלים לעיזבונו של המתלונן.

15. ב"כ הנאשם טען כי למרבה הצער אין התביעה יודעת לאבחן בין עניינם של עברייני אלימות ובין ענייניו של הנאשם אשר העבירה בוצעה על ידו במהלך מילוי תפקידו. כמו כן, הפנה לתסקיר הכולל מילות שבח רבות לנאשם. עוד טען כי המקרים אליהם מפנה התביעה לחיזוק טענותיה בעניין רף הענישה שונים בתכלית מענייננו שכן דובר שם במעשי אלימות מכוונים וחמורים פי כמה. ב"כ הנאשם טען כי אין לזקוף לחובת הנאשם את העובדה שניהל הוכחות כיוון שהמחלוקת היתה משפטית בעיקרה, בשאלה אם מידת הכוח שהפעיל הנאשם חרגה מן הסביר בנסיבות, והוא נאות לקבל את המלצת בית המשפט, לפיה הוא לא אמד נכון את עוצמת ההתנגדות מצד המתלונן. ב"כ הנאשם טען בזהירות כי לדעתו, הטעם לכך שהתביעה יוצאת מגדרה בטיעוניה המחמירים, נעוצה בלחצים מצד משפחת המתלונן, המתערבת בהליך הפלילי, באופן לא ראוי ובמגמה לקדם הליך נזיקי נגד הנאשם, בטענה המופרכת כי הוא הגורם למותו של המתלונן. בהקשר זה, נטען כי הקישור בין האירוע ובין פטירת המתלונן הוא אבסורדי, מה גם שבניגוד לטענות התביעה לא נפגע המנוח באופן חמור, אלא נגרמה לו חבלה קלה, והוא קם על רגליו ותפקד לאחר האירוע. נטען כי ענייננו הוא מקרה מובהק שבו ההרשעה תפגע בנאשם, ולכן ראוי להימנע מכך, גם על פי המדיניות הנוהגת בפסיקה. מעבר לתוכן התסקיר החיובי, הגיש ב"כ הנאשם מכתבים שונים המעידים על תפקודו של הנאשם בכלל, ובעת האירוע בפרט. בין היתר הוגש מכתב מנהלת מחלקת המיון באותה עת, המכירה את האוכלוסיה המגיעה לבית החולים, ואת מורכבות התנהלות מערך האבטחה במקום. בנוסף, הוגש מכתב מנהל מחלקת הביטחון במרכז הרפואי איכילוב, שם עובד הנאשם כיום, ולפיו העסקתו עלולה להיפגע באם יורשע. צוין במכתב כי קיימת חשיבות לכך שהנאשם יהיה חמוש בעת עבודתו, וכרגע אינו חמוש בשל ההליך הפלילי. לאור כל הנתונים הללו, עתר הנאשם להימנע מהרשעתו, ולהסתפק בהטלת של"צ ופיצוי.

16. הנאשם בדברו האחרון אמר כי שלוש השנים האחרונות היו עבורו סיוט בשל האירוע, שכן מעולם לא היה בבית המשפט קודם לכן והוא חש בושה בשל האירוע והמשפט. הנאשם הוסיף כי התנצל בפני משפחת המתלונן עוד ביום האירוע, ושב והתנצל בפני בתו של המתלונן שנכחה באולם בית המשפט. עוד הוסיף כי הוא מטפל באלפי מקרים בעבודתו והוא מכיר בכך שבמקרה הנוכחי הפעיל יותר מידי כוח, אולי בשל אינסטינקט מוטעה, על כך הוא מצטער ומתנצל. בסיום דבריו הביע רצון לפצות את עזבון המתלונן.

מתחם העונש ההולם

17. כפי שנאמר קודם, המחלוקת בין הצדדים נוגעת בעיקר לשאלת הרשעתו של הנאשם. לצורך הכרעה בסוגיה זו, ועל מנת לברר האם העבירה מאפשרת להימנע מהרשעה מבלי לפגוע בשיקולי הענישה על פי הלכת כתב (ע"פ 2083/96 **כתב נ' מד"י** (21.8.96)), עלינו להקדים ולקבוע מהו מתחם העונש ההולם.

18. העבירה של תקיפת זקן נועדה להגן על שלומם, ביטחונם ואיכות חייהם של חסרי ישע ובהם קשישים, שהם החוליה החלשה בחברה, ועל כן מהווים טרף קל לפוגענות ו אלימות (ע"פ 6056/18 אדרי נ' מד"י (16.5.2019); ע"פ 7961/07 מד"י נ' שכטר (19.3.08); ע"פ 5213/06 וונדמו נ' מד"י (9.5.07)). בע"פ 2163/05 אלייב נ' מד"י (12.12.2005)) אמר בית המשפט העליון:

כסדום היינו, לעמורה דמינו" (ישעיהו א', ט') חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעורערת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה. זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה ומייחלים כי רשויות הממשל יתנו לה מענה ופתרונות. בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה...

19. סעיף 1368(ד) לחוק העונשין מבטא את החומרה המיוחדת לעבירה של תקיפת זקן, בקבעו כי משהורשע אדם בתקיפת זקן, יטיל עליו בית המשפט עונש מאסר שלא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים שיירשמו, כולו על תנאי.

20. ואמנם, במקרים בהם ננקטה אלימות ממשית כלפי זקנים, הוטלו עונשי מאסר מכבידים, למשך חודשים ארוכים ואף למשך שנים, כעולה מאסופת גזרי דין אליהם מפנה התביעה. עיון בגזרי הדין הללו מעלה כי המדובר היה בנסיבות בהן בוצעה העבירה באכזריות, או תוך גרימת חבלות, או לשם גניבת רכושו של הזקן, או השפעה בלתי הוגנת עליו. בייחוד ננקטה ענישה מחמירה כלפי מי שביצעו עבירות אלימות כלפי זקנים, בהיותם האחראיים לשלומם, אם בהיותם בני משפחה (למשל: רע"פ 6790/12 גולד נ' מד"י (20.9.12); ת"פ 730-03-17 מד"י נ' ויסמן (29.5.17); ב"פ 36448-02-17 מד"י נ' זקוטה (28.6.17); עפ"ג (מח' י-ם) 32535-05-13 גרובובסקי נ' מד"י (12.6.13), ואם בהיותם מטפלים סיעודיים (למשל: רע"פ 3651/14 מיטה נ' מד"י (23.7.2014), רע"פ 6590/16 זיאדן נ' מד"י (7.9.16); ע"פ 2444/15 עומר נ' מד"י (2.8.15); ע"פ 8780/16 ROYO נ' מד"י (26.4.2017), ע"פ 5297 שוורץ נ' מד"י (11.02.09); ת"פ 31314-09-11 מד"י נ' פינטשון (1.2.12); ת"פ 44613-11-14 מד"י נ' ניספרוס (11.2.15); עפ"ג (י-ם) 13044-09-18 פארמה נ' מד"י (13.11.2018); ת"פ (מח' חי') 53250-02-14 מד"י נ' עומר (8.3.15). הוטלו עונשי מאסר מחמירים גם במקרים אחרים, בהם לא היה קשר משפחתי או טיפולי בין הנאשם ובין הזקן שהותקף, אלא שהמעשה שהיה כרוך באכזריות, או שנועד לשם גניבה (למשל: ע"פ 6258/18 וקפקוב נ' מד"י (24.1.19); ע"פ 8515/17 פלוני נ' מד"י (24.10.18); ע"פ 7098/15 אבנזון נ' מד"י (15.2.16); רע"פ 2678/20 רחמים נ' מד"י (27.4.20); רע"פ 5558/15 דמרי נ' מד"י (24.11.15)).

21. לצד האמור, ניתן לאתר במאגרי הפסיקה מקרים רבים בהם, בנסיבות המתאימות, הסתיים ההליך במאסר בעבודות שירות. זאת, גם כשדובר באלימות משמעותית, באמצעות נשק קר, שהותירה חבלות ממשיות, או כשבוצעה העבירה בכוונה לגנוב (למשל: רע"פ 4844/15 גלובע נ' מד"י (6.7.15); רע"פ 3163/17 שבח נ' מד"י (9.6.17); ת"פ 46869-03-11 מד"י נ' קשוטקין (12.2.12); ת"פ 48500-08-10 מד"י נ' גירשברג (5.7.11); ת"פ 29427-03-13 מד"י נ' נוחימוביץ (30.3.14); עפ"ג (מח' מרכז) 49330-07-13 מד"י נ' פסקואל (30.12.13)).

22. בענייננו, הנאשם ששימש כמאבטח במוסד הרפואי, דחף מעליו את המתלונן, אשר ניסה להתעמת מולו בנסותו להיכנס לשטח בית החולים ללא בדיקה ביטחונית. הדחיפה גרמה לנפילתו של המתלונן על גבו, ותוצאתה היא

חתך בקרקפת שהצריך סגירה בסיכות.

23. המעשה שביצע הנאשם חרג מן הסביר והמצופה בעת תגובה כלפי זקן, גם בהנחה שהמתלונן התעקש להיכנס למתחם בית החולים ללא בדיקה, ובניגוד להוראות המאבטחים. דווקא בהיותו קצין אבטחה, היה מקום לכך שהנאשם יפעל מתוך שיקול דעת וסבלנות, ומתוך חובתו לשמור על שלום הבאים בשערי בית החולים, ונראה כי היה בידו למצוא דרך להסיט את המתלונן מן השער תוך שימוש בכוח במידה פחותה. הנאשם אמנם נטל אחריות והודה בפה מלא כי הפעיל כוח בעצמה מופרזת, ועל כך הוא נותן את הדין.

24. לצד זה, ולצד חומרתה הנודעת של העבירה, יש לשים לב לנסיבות הקונקרטיות של המקרה, שהרי מתחם העונש ההולם יילמד מתוך העבירה בנסיבותיה. לדעתי, בחינת נסיבות ביצוע העבירה במקרה דנן מבליטה את חריגותו ב"נוף" עבירות תקיפת הזקנים שהגיעו לפתחם של בתי המשפט, וזאת משני היבטים.

ראשית, כל המקרים שאותרו ואף אלה שאליהם הופנית על ידי התביעה, עניינם במעשי אלימות קשים, בוטים, אכזריים ומכוונים שבוצעו כלפי זקנים, תוך גרימת חבלות, לעתים אף בכוונה מחמירה. גזרי הדין מתארים אירועים מזעזעים בהם הותקפו זקנים במכות, אגרופים, הטחת הראש, בעיטות, הפלה מכוונת, טלטול ועוד מעשים שהדעת אינה סובלת. לעומת זאת, בענייננו, מעשה התקיפה התמצה בכך שהנאשם דחף את המתלונן **דחיפה אחת**, אשר גרמה לנפילתו לאחוריו, וזאת בשעה שהמתלונן הוא שיזם את העימות עם הנאשם. צפייה בסרטון האירוע מלמדת כי המתלונן אמנם הוטח ארצה בחוזקה, ובכך יש כדי ללמד כי הופעל כלפיו כוח בלתי סביר ובלתי מידתי. עם זאת, ניתן להבחין היטב, כי הנאשם לא השקיע כוח רב באותה הדחיפה, ולא פעל מתוך אכזריות, או בכוונת מכוון לכך שהמתלונן ייפגע. ההתרשמות הברורה מן הסרטון היא כי הדחיפה באה בתגובה לכך שהמתלונן התקרב אליו בניגוד להוראותיו, ורקע במקלו מתוך התרסה והתנגדות כלפיו. זאת, תוך שהוא מונע סגירת השער על ידי הסתרת העינית. על פי הסרטון, נפילת המתלונן נגרמה ככל הנראה בשל חולשתו, או בשל חוסר יציבות, שהיה על הנאשם לצפות בידועו כי מדובר בקשיש אשר לגביו עשוי להתקיים "עיקרון הגולגולת הדקה" (על דרך ההשאלה), גם אם הכוח שהופעל כלפיו לא היה רב. כמובן, דחיפתו של אדם ללא הסכמתו מהווה עבירה פלילית, וודאי שכך הדבר, כשמדובר בדחיפת זקן, אך יש לקחת בחשבון את הנסיבות הללו, ואת העובדה שהתקיפה התרחשה כהרף עין, בתגובה אינסטנקטיבית למעשי המתלונן.

שנית, בשונה מכל המקרים שנדונו בפסיקה, בענייננו בוצעה העבירה בשל שיקול דעת לקוי מצד הנאשם, **במהלך ביצוע תפקידו** הציבורי, כשמטרתו היתה למלא את תפקידו על הצד הטוב ביותר, באבטחת מתחם בית החולים. עולה מן הראיות כי השימוש בכוח לא נבחר על ידי הנאשם כמוצא ראשוני, וקדמו לו ניסיונות לדבר אל המתלונן ולשכנעו לבל יעבור את השער ללא בדיקה בהתאם לנהלי האבטחה. רק לאחר שהתעלם מן ההוראות וקרב אל הנאשם בהתרסה, דחף אותו הנאשם כאמור. בשום אופן, אינני מוצאת כי הנאשם פעל מתוך כוונת מכוון לפגוע במתלונן בכל דרך שהיא.

אני סבורה כי שני העניינים הללו מעמידים את האירוע באור שונה בתכלית ממרביתם המוחלטת של המקרים שהובאו לפתחו של בית המשפט בגין תקיפת זקן, ויש לכך השפעה מכרעת על מידת אשמו של הנאשם, ועל המתחם שייקבע.

25. יש לקחת בחשבון את העובדה שלמתלונן נגרמה חבלה בקרקפת, בדמות חתך קטן שהצריך סגירה בסיכות. לצד זה, אין מחלוקת על כך שמיד לאחר מעשה נעמד המתלונן על רגליו, ולאחר סיום הטיפול בחתך, הוא שב

לביתו, בו ביום. במהלך המשפט עלו רמיזות לקיומה של הטענה לפיה היה קשר בין האירוע ובין פטירתו המצערת של המתלונן בחלוף מספר חודשים, אך עניין זה כלל לא הוכח כמובן, ואף לא הוכח כי מצבו הבריאותי של המתלונן נפגע בשל האירוע. להיפך, עולה לכאורה כי המתלונן היה בהכרה מלאה ושוחרר לביתו בו ביום, לאחר הטיפול.

26. האיזון בין מדיניות הענישה הנוהגת ובין מידת אשמו של הנאשם כעולה מן הראיות, מוביל למסקנה לפיה מתחם העונש ההולם למקרה ייחודי זה, צריך להיות מקל במידה משמעותית לעומת המתחם שנקבע במקרים החמורים אליהם הפנתה התביעה. אני סבורה כי המתחם נע בין עונש הצופה פני עתיד בלווית רכיבים מוחשיים כגון של"צ ופיצוי, ועד 6 חודשי מאסר.

כעת, משנקבע המתחם ההולם, אגש לבחון את עתירת הנאשם להימנע מהרשעתו.

העונש המתאים ושאלת ההרשעה

27. הכללים המחייבים את בית המשפט בבואו לשקול את סוגיית ההרשעה נקבעו בהלכת כתב (ע"פ 2083/96 כתב נ' מד"י (21.8.96)), והם ידועים:

"הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטרף שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל."

להלן אבחן האם שני התנאים המצטברים מתקיימים בענייננו.

סיכויי השיקום והנזק הקונקרטי הצפוי מן ההרשעה

28. לאחר האירוע הופסקה העסקת הנאשם בבית החולים באר יעקב, ונשקו נלקח ממנו. מזה מספר שנים הוא מועסק במרכז הרפואי סוראסקי (איכילוב), והתקדם שם לתפקיד ניהולי בכיר כאמור. על פי התסקיר, הנאשם מטפל באירועי אלימות המחייבים עבודה מול קהל, ושיקול דעת מרבי. עם זאת, עולה ממכתב הממונה עליו במרכז הרפואי סוראסקי, מר ברלאי, כי הנאשם מועסק על פי אישור מיוחד, וזאת בשל העובדה שאינו מורשה לשאת נשק.

29. מטעם מר ברלאי הוגשו 2 מכתבים, בהם הובעה הערכה רבה לתפקודו של הנאשם. במכתב מיום 13.12.20 נכתב כי תפקודו מצוין, וישנה חשיבות לכך שיהיה חמוש. במכתב מיום 7.4.21 נכתב כי הנאשם נדרש להיות חמוש בכל עת, על מנת להוות גורם אבטחתי בהגנה על בית החולים באירועי חבלה עוינים ו/או פליליים, העלולים להתרחש בכל עת. עוד נכתב כי במידה ויורשע, עלול הדבר לפגוע בהמשך העסקתו, וכי כיום הוא מועסק באישור מיוחד.

30. התביעה טענה כי העובדה שקיים סיכון לכך שלא ינתן לנאשם רישיון לשאת נשק, אינה מצדיקה הימנעות מהרשעה, על פי הפסיקה. אין בידי לקבל טענה זו.

ראשית, לא רק הסיכוי לשאת נשק ברישיון הוא העומד כאן בסיכון, אלא מכלול עיסוקו של הנאשם בתחום האבטחה עומד בסיכון, ככל שיוורשע. בהקשר זה, חשוב להדגיש כי אין המדובר במאבטח זוטרי וצעיר, אשר יוכל למצוא לעצמו תחום עיסוק אחר, אלא עסקינן באדם כבן 40 המשמש בתפקידי אבטחה ניהוליים בכירים מזה שנים, ואשר ניתן

לצפות שיתקשה מאד לשנות את תחום עיסוקו בגילו המתקדם, ובפרט בהעדר רישיון לנשיאת נשק.

שנית, בשונה ממקרים אחרים, בענייננו אין המדובר בחשש ערטילאי לפגיעה תעסוקתית בנאשם. העובדה היא כי מאז החלה החקירה, נלקח רישיונו של הנאשם, והדבר פוגע בו כבר כעת, בכך שאינו יכול להפוך לעובד קבוע מן המניין. ניתן להתרשם ממכתבי מנהל מחלקת הביטחון, כי ככל הנראה, בשל איכויותיו הייחודיות קיבל הנאשם אישור מיוחד לעבודה ללא נשק, אך עם זאת, ככל שירשע, עלולה העסקתו להסתיים.

שלישית, בניגוד לטענת התביעה, עולה מסקירה של פסיקת בתי המשפט כי שאלה רגישה זו, של השפעת ההרשעה על הסיכוי לקבל רישיון לנשיאת נשק נבחנת בכל מקרה לגופו, על פי נסיבות העבירה ונסיבותיו של הנאשם. אמנם, היו מקרים בהם נקבע כי אין בסיכון המסוים לשלילת הרישיון כדי להצדיק הימנעות מהרשעה, אך זאת בעיקר במקום בו לא הוכח קיומו של סיכון ממשי שכזה. כך היה במקרה אליו מפנה התביעה (ת"פ 53744-08-16 **מד"י נ' איילא** (15.7.18)), וכך גם במקרים אחרים בהם נטענה הטענה באופן ערטילאי (למשל: רע"פ 6756/14 **בן חמו נ' מד"י** (15.1.15); ת"פ (מח' ב"ש) **מד"י נ' אלקאדי** (19.11.17); ע"פ ג (י-ם) 25521-04-15 **מד"י נ' זידאן** (4.6.15)). לעומת זאת, במקרים רבים מצא בית המשפט כי הסיכון לשלילת הרישיון הוא אחד משיקולי השיקום המכריעים, ומשהוכח כי הסיכון ממשי, היה בכך כדי להטות את הכף לעבר הימנעות מהרשעה. כך היה גם בעניינם של נאשמים שביצעו את העבירה בהיותם בעלי תפקיד ציבורי, או שוטרים, שביצעו עבירה בעת מילוי תפקידם. כיוון שמדובר במקרים רבים מאד, אסתפק במספר דוגמאות, שיש בהן כדי ללמד על המדיניות הנוהגת: ת"פ 27647-09-14 **מד"י נ' אל על** (11.5.15); ת"פ 4787-10-13 **מד"י נ' רודקוב** (13.7.14); ע"פ (חי') 34307-12-10 **סובוטניק נ' מד"י** (7.4.11); ע"פ (מח' ב"ש) 46442-01-11 **שונק נ' מד"י מח"ש** (29.6.11); ת"פ 830-01-17 **מד"י נ' בן אבו** (3.1.19); ת"פ (מח' מרכז) 45095-04-16 **מד"י נ' אל קאדר** (6.12.17); ת"פ 14730-03-14 **מד"י נ' פלוני** (14.2.16); ע"פ (מח' מרכז) 1626-11-07 **עדני נ' מד"י** (11.6.08).

31. נוכח החשש לאבדן הפרנסה, ולאור המדיניות הנוהגת כאמור, אני קובעת כי סיכויי שיקומו של הנאשם עלולים להיפגע באופן קונקרטי מן ההרשעה, הן בשל החשש לכך שיפוט מתפקידו, והן בשל החשש לשלילת רישיונו לשאת נשק, שיקשה על מציאת מקום עבודה אחר. החשש הכלכלי גובר בתקופה זו, נוכח משבר הקורונה, כאמור בתסקיר.

סוג העבירה ושיקולי הענישה האחרים

32. כבר הובהר כי העבירה של תקיפת זקן נודעת בחומרתה, ואין להקל ראש בכך שהנאשם דחף את המתלונן וגרם לנפילתו ארצה, תוך גרימת חבלה. עם זאת, בבואנו לשקול האם המקרה מחייב הרשעה מבחינת שיקולי הענישה והאינטרס הציבורי, עלינו להתחשב בנסיבות הקונקרטיות. לכן, חשוב לשוב ולהזכיר כי המדובר בדחיפה יחידה שנועדה להדוף את המתלונן, לאחר שהפר את הוראות המאבטחים, והתעמת מול הנאשם, בעת מילוי תפקידו באבטחת שער בית החולים. בנוסף, יש לזכור כי החבלה שנגרמה, לא היתה חמורה במיוחד. לדעתי, נסיבותיו החריגות של האירוע, והמתחם שקבעתי, מובילים למסקנה לפיה ענישה ללא הרשעה בגין האירוע כשלעצמו, לא תפגע באינטרס הציבורי.

33. ראינו כי הנאשם שאינו צעיר ביותר, חסר כל רקע פלילי, ואורח חייו נורמטיבי לחלוטין. בנוסף, לאחר שנות עבודה רבות, הוא נושא כיום בתפקיד ניהול בתחום האבטחה כעובד המדינה, וזוכה לשבחים על התנהלות מקצועית, שקולה וסבלנית. אודות איכות תפקודו ניתן ללמוד ממכתבי הממונים עליו, ומן התסקיר. בנוסף, הוגש מכתב הערכה מטעם השוטר הממונה על בית החולים, רס"ב שמואל יוסי, בו ציין לשבח את תפקודו של הנאשם באירועים רבים

ומורכבים, בחכמה, בסבלנות ובסובלנות. ההתרשמות הברורה מן התסקיר והמכתבים היא כי בעניינו של הנאשם לא נדרשת הרתעה, שכן אין המדובר באלימות כרונית או מתמשכת, אלא עסקין באירוע חריג וחד פעמי, בו כשל בשיקול דעתו ובחריגה מן הסביר. למעשה, לא קיים סיכוי להישנות העבירה, שכן נראה שהופק לקח משמעותי אשר נצרב בבשרו של הנאשם.

34. ניתן היה להתרשם מגישתו של הנאשם שנטל אחריות על התנהגותו כלפי המתלונן, הביע צער בושה וחרטה, ובדברו האחרון התנצל שוב בפני משפחת המתלונן. לא זו אף זו, הנאשם הביע רצונו לשאת בפיצוי כספי, והפקיד בקופת בית המשפט סך 10,000 ₪, על פי החלטתי, שהיוותה גזר דין חלקי.

35. המסקנה היא כי בנסיבותיו הייחודיות של הנאשם, קבלת עמדת התביעה תוביל להרס חייו המקצועיים ולאבדן פרנסה, וכל זאת בשל מעידה חד פעמית הזרה לאורחותיו לחלוטין. תוצאה זו תהיה לדעתי בלתי מידתית ובלתי נחוצה, בשים לב למאפייני האירוע כפי שהובא לעיל. לפיכך אני מוצאת כי עניינו של הנאשם נכנס לגדר המקרים החריגים, בהם ניתן לסיים את ההליך ללא הרשעה.

36. למען הזהירות, אציין כי אין זו הפעם הראשונה בה יסתפק בית המשפט בענישה ללא הרשעה בנוגע לעבירה של תקיפת זקן, ונראה כי המקרה דנן אף מינורי יותר לעומת מקרים אחרים, בהם הוכרע באופן דומה (ת"פ 29598-11-09 מד"י נ' סטניסלב (27.4.11); ת"פ 25738-03-11 מד"י נ' כהן (13.5.12); ת"פ 63041-06-18 מד"י נ' שבתאי (30.12.20)).

סוף דבר

37. אני מורה כי ההליך יסתיים ללא הרשעה.

38. שרות המבחן המליץ להטיל על הנאשם של"צ בהיקף של 200 שעות, אך לדעתי טיב העבירה מחייב היקף שעות רחב יותר. לפיכך אני מורה כי הנאשם יבצע של"צ בהיקף של 300 שעות, על פי תכנית שיכין עבורו שרות המבחן, ותועבר לאישורי בתוך 21 יום.

39. כאמור, גזרתי על הנאשם לשלם פיצוי בסך 10,000 ₪, אשר הופקד כבר בקופת בית המשפט ביום 25.4.21, ויועבר לכתובת שמסרה התביעה.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, י"ג סיוון תשפ"א, 24 מאי 2021, במעמד הצדדים.